

Referat fra 2. workshop om forskning i medicineringsfejl 24-09 2010 kl. 10-15, Roskilde Sygehus

Referent: Marianne Lisby (Klinisk sygeplejespecialist, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus)

Mødeleder: Annemarie Hellebek, Regional Risikomanager, Region Hovedstaden

Deltagere:

- Ann Lykkegaard Sørensen, sygeplejersker, MHSc., University College, Aalborg
- Lars Munck, overlæge, Roskilde Sygehus
- Linda Aagaard Thomsen, farmaceut, Ph.d., Pharmacon
- Katarina Gesser, farmaceut, Ph.d. stud., Lægemiddelstyrelsen
- Hanne Herborg, farmaceut, udviklingschef, Pharmacon
- Trine Rune Høeg Nielsen, farmaceut, ph.d. stud., Region Sjælland
- Christianna Marinakis, farmaceut, Infomatum
- Eva Sædder, afdelingslæge, Bispebjerg Hospital
- Annemarie Hellebek, overlæge, Ph.d., Region Hovedstaden
- Marianne Lisby, sygeplejerske, Ph.d., Århus Sygehus

Dagsorden:

1. Kommentarer til referatet fra 1.workshop (29/1 2010)
2. Drøftelse af udsendte strategioplæg samt rammer og ressourcer for et kommende netværk for forskning i medicineringsfejl
3. Oplæg: Katarina Gesser
4. Nyt fra forskningsfronten
5. Status på værktøjskassen
  - Gennemgang, drøftelse og kvalificering af indkomne oplæg/notater
  - Identifikation af manglende "værktøjer"
6. Hvad er det primære indsatsområde i 2011?
7. Opsamling og Evaluering
8. Planlægning af workshops i 2011 (hvor og hvornår)

Mødet blev indledt med en kort præsentationsrunde.

Ad. 1:

Der var ingen kommentarer til referatet af workshoppen d. 29/1 2010.

Ad. 2:

Marianne gav en kort præsentation af det udsendte forslag til strategi for forskningsnetværket med særlig fokus på de bagvedliggende tanker og visioner. Herefter fulgte en runde, hvor hver deltager kommenterede på strategiens indhold og egne ambitioner/tanker i forhold til netværkets fremtid og muligheder. Generelt var der tilslutning til strategiens indhold, specielt de første to søjler vedrørende videnskabeliggørelse og vidensopsamling af medicineringsfejl.

Kommentarerne kan samles i følgende punkter:

- Strategiens indhold er ambitiøs og har mere karakter af en centerstruktur end netværksstruktur
- Vigtigt med værktøjskasse, der kan bidrage til at skabe overblik over områdets undersøgelser og metoder, samt viderebringe forskningserfaringer mellem forskere indenfor medicineringsfejl
- Delte meninger vedrørende etablering af hjemmeside – ressourcekrævende at opdatere og vedligeholde. Det er dog muligt, at oprette en side under Netværk for Sikker Medicinering/ Dansk Selskab for Patientsikkerhed, hvis vi selv indsender bidrag og opdaterer disse – Line Sprehn er kontaktperson
- Vigtigt med samarbejdspartnere i DK såvel som i udlandet, dette blev dog ikke konkretiseret nærmere
- Lobby arbejde, specielt i regionerne mhp. at forbedre datakvaliteten i rapportering af utilsigtede hændelser

Der var enighed om, at udgangspunktet lige nu er et netværk som ideelt kan udvikle sig til et center for forskning i medicineringsfejl. Endvidere blev det besluttet at fastholde netværket i regi af Dansk Selskab for Patientsikkerhed selvom det forudsætter, at alle selskabets medlemmer fra 2011 skal have mulighed for at deltage i disse workshops/netværksmøder.

Det blev besluttet at Annemarie Hellebek og Hanne Herborg arbejder videre med strategien og udmønter den i en 5 årsplan. Strategien sendes ud til alle deltagere til kommentering inden næste møde.

Ad. 3

Katarina Gesser gav et spændende oplæg om sit ph.d. projekt, hvor hun bl.a. undersøger om metodikken i diagnostiske test kan anvendes til at prædiktere de potentielle konsekvenser af medicineringsfejl. Katarina anvender bl.a. QUADAS instrumentet. Præsentationen kan ses på netværkets hjemmeside.

Ad. 4

Nye undersøgelser i DK:

- Trine refererede til et multicenter studie af ordinationsfejl ved risikolægemidler, hvor kliniske farmaceuter gennemgår alle ordinationer indenfor udvalgte risikolægemidler. Projektet er initieret af SAFE og omfatter samtlige regioner i Danmark
- Annemarie fortalte om Lægemiddelstyrelsens projekt med identificering af risikolægemidler i Danmark baseret på data i DPSD, kasuistikker og epidemiologiske studier. Rapporten er aktuelt under slutrevision
- Eva fortalte om et projekt på Bispebjerg Hospital, der fokuserer på samarbejdet mellem apoteket og afdelingerne ved udskrivelse og sektorovergange
- Annemarie har foretaget en gennemgang af kerneårsagsanalyser indenfor medicineringsområdet, der bl.a. afslører fenemal som et betydende risikolægemiddel
- Hanne Herborg fortalte om et projekt på plejehjem, hvor der fokuseres på indførelse af processer i medicineringsforløbet
- Linda fortalte om et projekt der involverer en proaktiv analyse af dosisdispensering. Projektet er støttet af Compliancepuljen

Ad. 5

Trine, Lars Peter og Marianne har indsendt beskrivelser til følgende områder i værktøjskassen:

- Begrebsafklaring (Trine)
- Design af videnskabelige metoder (Lars Peter)
- Litteraturoversigt (Marianne)

Trine gennemgik oversigten med begreberne AE, ADE, ADR og medicineringsfejl. Oversigten indeholder beskrivelser for disse begreber baseret på en litteratursøgning indenfor disse termer.

Kommentarer og beslutninger vedr. oversigten:

- Meget fin og interessant oversigt, men formentlig ikke udtømmende
- Behov for en bredere definition af AE
- Mangler en afklaring og afgrænsning af begreberne ADR, ADE og AE – det er ikke tydeligt, hvordan disse adskiller sig fra hinanden
- Tilføj Ferner og Aronsons definition/figur
- Udvide definitioner af medicineringsfejl – bruge oversigten fra Mariannes ph.d. afhandling

Det blev besluttet at Trine arbejder videre med oversigten, og at vi tilstræber en publikation over emnet, hvor Trine bliver første forfatter og andre, der bidrager til artiklen kan blive medforfattere. Endvidere skal der tages kontakt til Lægemiddelstyrelsen mhp. aktiv stillingtagen og drøftelse af begreber/termer, der kobler epidemiologi og patientsikkerhed.

Da Lars Peter var forhindret i at deltage gennemgik Marianne beskrivelserne vedrørende design af videnskabelige metoder.

Kommentarer og beslutninger vedr. metodebeskrivelser:

- Afsnittet giver en god oversigt over studiedesign og metoder, men er meget lærebogsagtig
- Der er behov for at hængte konkrete studier på de beskrevne metoder og studiedesign så erfaringer derigennem kan videregives til andre forskere indenfor medicineringsfejl
- De studier, der inddrages i metodebeskrivelserne skal indeholde beskrivelser af sample size, effektmål (hvis interventionsstudier), potentielle og kliniske konsekvenser af medicineringsfejl, herunder valg af metode til scoring af dette samt beskrivelse af fordele og ulemper ved de valgte metoder

Det blev besluttet, at Lars Peter og Marianne udarbejder skabelon til metodeoversigt baseret på ovenstående elementer. Skabelonen sendes til kommentering hos deltagerne i workshoppen medio november 2010 med tilbagemeldingsfrist inden d. 1. december 2010. Når skabelonen er godkendt sendes den rundt til alle deltagere i workshoppen i excel-format, således at alle kan indføre studier i skabelonen inden næste workshop i 2011.

Marianne gennemgik den udsendte oversigt over danske studier indenfor medicineringsområdet. Oversigten er langt fra udtømmende, men der mangler en overordnet debat omkring indhold og kriterier for inklusion af studier.

Kommentarer og beslutninger vedr. litteraturoversigten:

- Inddeling efter faser i medicineringsforløbet er for snæver, da den også skal rumme mulighed for andre områder og sektorer
- Der mangler konsekvent beskrivelse af potentielle og faktuelle konsekvenser af medicineringsfejl og de anvendte metoder/instrumenter hertil
- Den skal indeholde grå litteratur dvs. offentliggjorte rapporter, upublicerede studier mm.
- Der skal være mulighed for at skelne mellem evidensniveauerne i oversigten
- Den kan ideelt kombineres med metodeoversigten i fælles system og på sigt evt. registreres i en database eller indgå i eksisterende databaser

Det blev besluttet, at Marianne arbejder videre med oversigten og at denne integreres med metodeoversigten. Når skabelonen er færdig er det den enkelte deltagers ansvar at registrere egne studier og/ eller andre relevante studier i dette system. Oversigten forventes klar inden jul 2010.

Ad. 6

Indsatsområde i 2011 er færdiggørelse af strategien og videreudvikling af indholdet i værktøjskassen.

Ad. 7

Konstruktiv workshop med spændende oplæg, diskussioner og en øget afklaring af netværkets formål og visioner i fremtiden.

Ad. 8

Næste workshop i netværket for forskning i medicineringsfejl bliver fredag d. 25. februar 2011 og holdes på Århus Sygehus. Nærmere oplysninger om tid og sted sendes ud i begyndelsen af januar 2011.